

༄༅། །རྩི་ནང་རྩེ་བཙུན་ཏུ་ར་རྣམ་ཐའི་གསུང་འཇུག་
དཔེ་བསྟུང་མ་བཞུགས་སོ། །

(༢༢/༤༥)

དབལ་བརྟེན་པོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་ནས་བརྐྱོན་སྤེལ་

གྲུང་མོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་རྙིང་ཁང་།

དཔལ་ལྷན་གྱི་རྒྱལ་མོ་འབྲུག་པ།
དཔལ་ལྷན་གྱི་འགན་འཁུར་པ། ཚེ་རིང་པོ།
མཚན་མོག་མཚམས་འགོད་པ། འཕྲོ་འབྲུག་དོ་རྒྱུ།

ཕེལ་ཏེ་ཀི་ལུ་ལེ་འཕྲུག་ལེ་ལ།

དེ་བའི་དཔལ་པ།

༄༅། །རྩོ་ནང་རྒྱ་ར་ན་ཐའི་གསུང་འབྲུག།

(༢༧ / ༤༥)

དཔལ་བཞེགས་པོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་བསྐྲིགས།

*

ཀུང་པོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་ལྷན་ཁང་གིས་བསྐྲུན་ཏེ་བཟུམ།

མེ་ཅིན་མའོ་རིན་ཚེན་ཁྲ་པར་འདེབས་ཀྱང་མིས་དཔར་བཏབ།

ལྷོ་མ་༢༠༠༥ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་དང་མོ་བསྐྲིགས།

ལྷོ་མ་༢༠༠༥ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་ཐེངས་དང་མོ་བཏབ།

དཔར་གྲངས། ༠༠༠༡—༡༥༠༠

ISBN978—7—80253—013—3/B. 51

གསུང་འབྲུག་ཆ་ཚང་(དེ་བའི་༡—༤༥ལོ་དང་) ལ་རིན་མོན་། ༡༩༩༠. ༠༠

出版人:周华
责任编辑:聪博
封面设计:多吉

图书在版编目(CIP)数据

觉囊·多罗那他文集:藏文/觉囊·多罗那他著
百慈藏文古籍研究室编. - 北京:
中国藏学出版社, 2008.4 (先哲遗书. 43-87)
ISBN 978-7-80253-013-3
I. 觉… II ①觉…②百… III. 喇嘛教
- 古籍-汇编-藏语 IV. B946.6
中国版本图书馆CIP数据核字(2008)第040183号

先哲遗书 (六十九)
觉囊·多罗那他文集
(27/45)

百慈藏文古籍研究室编辑整理

*

中国藏学出版社出版发行
北京墨人彩色印刷有限公司印刷

*

开本: 880×1230毫米 1/32 印张: 569
2008年4月第1版 2008年4月第1次印刷
印数: 0001—1500册

ISBN978-7-80253-013-3/B. 51

本文集总定价(1-45卷): 910.00元

༣། དཔེ་རྒྱུན་གསལ་བཤད།

《མེས་པོའི་ལུལ་བཞག།》 ཅེས་པའི་དཔེ་རྒྱུན་གསལ་འདི་ནི་དཔལ་བརྟེན་གསལ་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུན་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་བརྒྱུགས་ཤིང་འདི་ག་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་བརྒྱུན་པའི་དཔེ་རྒྱུན་དཔེ་རྒྱུན་གསལ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མཉམ་དབང་གཞན་དཀར་མེད་མོ་ཚེ་ལུང་བརྟེན་ཉི་མ་མཚོག་གིས་སྤྱིའི་གཙོ་སྤྱོད་གནང་སྟེ། དཔལ་བརྟེན་གསལ་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུན་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་ཉེ་བའི་ལོ་བཅུ་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་འབད་བརྟེན་ཚེད་པོས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་གསལ་བཞག་གསལ་བའི་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུན་པོ་ཉི་ཤེར་ལོངས་པ་རང་ལྷན་དང་མིའི་གཞོན་འཚོས་འཛིན་ལ་ཉེ་བའི་ཉེན་ཁ་ལས་བརྒྱབ་སྤོང་ལེགས་པར་བརྒྱུགས་ཤིང་དཀར་ཆག་ཏུ་བཤད། དཔེ་རྒྱུན་གསལ་ལ། དཔེ་རྒྱུན་བཞེངས་ཏེ་རྒྱ་དཔྱད་མཚན་གནང་བ་དང་གནང་མཁས་སྤྱོད་ཡོད་པའོ། རང་རེའི་མེས་པོའི་ལུལ་ལོར་རྒྱ་དཔྱད་རྒྱུན་འཛིན་དང་བོད་སྐད་པའི་གལ་ཆེའི་དབྱུང་གཞི་མཐོ་འདོན་གྱི་དགོས་པ་ཆེ་བ་མ་ཟད། རང་རྒྱལ་མི་སྲིད་སྲིད་གནས་ལོར་མཚོན་དང་རྒྱ་སྐད་དཔྱད་རྒྱུ་བཞག་པའི་འཕྲིན་ལས་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད།

ཉེ་ཆར་དཔལ་བརྟེན་གསལ་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུན་ཞིབ་འཇུག་ཁང་དང་འདི་ག་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་གཉིས་ཞིབ་གྲོས་བྱས་མཐའ། རྒྱལ་རྒྱུན་སྲིད་གནས་རྒྱ་དཔྱད་དང་བོད་སྐད་པའི་དབྱུང་ཡིག་རྒྱུན་རྒྱུ་དང་ཆ་ཚད་ཏུ་གཏོང་བའི་དམིགས་ལུལ་འོས་འཛིན་གཅིག་གྱུར་ཐོག་《བཀའ་ཤད་མས་དཔེ་དཀོན་གཅེས་བཏུས།》 ཞེས་པའི་དཔེ་རྒྱུན་དཔེ་དཀོན་གྱི་དཔེ་རྒྱུན་ཚེད་མོ་ཞིག་ལྷ་མཉམ་ནས་ལེགས་སྤྱིག་དང་དཔེ་རྒྱུན་བྱེད་བཞེན་ཡོད་པ་དང་། ད་ཆར་ཡང་དམིགས་ལུལ་དགོས་པ་གཅིག་གྱུར་ཐོག་《མེས་པོའི་ལུལ་བཞག།》 ཅེས་པའི་དཔེ་རྒྱུན་དཔེ་དཀོན་གལ་ཆེན་གྱི་དཔེ་རྒྱུན་ཚེད་མོ་འདི་ཉིད་པར་རྒྱ་དབྱུང་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྒྱ་ལྷོ་ཕྱོད་མེས་པོ་མཉམ་དབང་དམ་པ་ཏུ་མས་ལུལ་ཏུ་བཞག་པའི་གསུང་འབྲུལ་དཔེ་དཀོན་གལ་ཆེན་ཚུལ་དང་། འཐར་འཐར་ཏུ་བཞག་སའི་དཔེ་དཀོན་གལ་ཆེན་དག་ལྷོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ཏེ་བརྒྱུགས་པ་འདིའི་ནང་དོན་ཐང་ལ། བཤད་དོན་སྲིད་པ་དང་། གསོ་བ་སྲིད་པ། ཚད་མ་སྲིད་པ། རྒྱ་སྲིད་པ། བཟོ་སྲིད་པ། ལོ་རྒྱུས། ཚིག་སྲིད་སོགས་བསྐྱུག་སྲིད་པའི་གནས་ཀྱི་འདུས་པའི་དཔེ་དཀོན་ལོར་ལུ་དགོས་འདོད་ཀྱང་འབྲུང་ལུ་སྤོང་ཞིག་ཡིན།

དཔེ་རྒྱན་གསལ་བཤད།

འདི་འདྲའི་དཔེ་རྒྱན་མཉམ་ལས་གྱི་ལོ་སྐབས་ལེགས་པོ་ཡིན་ཅག་དཔེ་རྒྱན་ཁང་ལ་ཐོབ་པ་ནི་གིན་ཏུ་
སྐལ་བ་བཟང་ཞིང་གཟི་བརླིང་གི་འོས་འགན་ཞིག་ཏུ་བརྩིས་ཏེ་ལོ་འགའི་དཔེ་རྒྱན་འཆར་གཞི་གཙོ་བོའི་ནང་
དུ་བཞོན་ཟིན་ཅིང། ལས་གཞི་འདི་ལ་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་གྱི་དབུ་ཁྲིད་དང་རྒྱལ་
ཁབ་ལྷིན་པ་གི་བོད་རིག་པའི་མཁས་དབང་དུ་མས་གདེང་འཇོག་དང་མཐོང་ཚེན་གྱིས་སྐལ་མ་ཡང་ཐོབ།

《མེས་པོའི་ལུས་བཞག》 གི་མ་ཕྱི་ལོ་མེས་ཆེར་ནི་དབུ་མེད་ཤེས་རྟོན་གསུམ་ལོན་བསམ། མ་དཔེ་
གསལ་མི་གསལ་དང་རྒྱང་ཡིག་མང་ཞིང་ཤེས་རྟོགས་འདྲ་མིན་གྱི་དབང་གིས་གྲོག་དཀའ་བ་འདར་གིན་ཏུ་མང་
པོ་འདུག འོན་ཀྱང་དབལ་བརྟེན་པོད་ཡིག་དཔེ་རྟོན་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་ལོ་མང་རིང་ཉམས་སྦྱང་
བརྗེ་ལེན་དང་མཁས་དབང་དུ་མར་བཀའ་འདྲི་ལྷན་བར་བརྟེན་ཡིག་གསུགས་གསར་རྒྱག་དང་ཕྱོགས་སྒྲིག་
ལུབ་པ་བྱུང་། པར་གིང་དུ་འཁོད་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་དཔེ་རྟོན་གཞན་པ་དང་བསྐྱར་ཏེ་གཏན་ལ་བབ་ཡོད་པ་
བཅས་ཏེ་ཞིབ་ཆ་དེ་བཞེས་པའི་བརྗེ་སྒྲིག་གསལ་བཤད་དུ་གསུགས་པར་ལྷ།

དཔེ་རྟོན་རྒྱང་རྒྱུད་དང་ཕྱོགས་སྒྲིག་ དཔེ་རྒྱན་གྱི་ལས་ཀ་འདི་ལ་རྒྱལ་སྤྱིར་དང་ལྷགས་ལྟར་གནང་
མཁན་གྱི་མཁས་དབང་རྣམས་དང། ལྷག་པར་དུ་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་གྱི་དབུ་ཁྲིད་
ལྟར་རྒྱན་དང། མཁས་དབང་ལུབ་བརྟེན་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་ཚོགས་གྱིས་རྒྱལ་སྤྱིར་དང་མཇུག་རྫོན་གྱི་
བཀའ་འདྲིན་བསྐྱེད་པ་ལ་སྟིང་ཐག་པ་ནས་ལྷགས་རྗེ་ཆེ་ལྷ་རྒྱ་དང། དབལ་བརྟེན་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་
འགན་འཛིན་པ་ལྟར་རྒྱན་དང། ལྷ་དག་པ། ཡིག་རྒྱག་པ་སོགས་མདོར་ན་ལས་གཞི་འདི་ལ་ལྷག་བསམ་
དང་འབད་བརྫོན་ཚེན་པོས་ཞབས་ལྷི་ལུ་མཁན་རྣམས་ལ་སྟིང་ཐག་པ་ནས་བཀའ་འདྲིན་ཆེ་ཞེས་ལྷ་རྒྱ་དང།

དཔེ་ཚོགས་འདིའི་དཔེ་རྒྱག་དང་ལྷ་དག་ཐང་ལ་ཉ་ཅང་འཇན་ཉན་དང་ཞིབ་ཚགས་བཞི་ལུ་ལུ་ལུ་ལོང་།
འོན་ཀྱང་ང་ཚོར་ཤེས་ཚད་དམན་པའི་དབང་གིས་ནོར་འཇུག་མི་ལུང་བ་ཡོད་མྱིང་པས་དཔྱད་ལུན་དག་གིས་
ནོར་བཅོས་ལོ་བསྐྱེད་གི་དགོངས་འཆར་ལྷག་རྫོལ་གནང་བར་ལུ་ལུ།

ཞེས་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་རྒྱན་ཁང་ནས།
སྤྱི་ལོ་༡༩༩༢པོའི་རྒྱ་བ་དང་པོའི་ཚེས་༡༠ལ།

སྒོ་བ་འགྲོའི་ལུ་ཚིག་པ་

དེ་ལ་འདིར་རང་ཅག་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་འདིར་ཚོས་རྒྱལ་ལོ་པའ་རྣམས་
 དང་། ས་དགོ་བཀའ་རྙིང་སོགས་ཀྱི་མཁས་ཤིང་གྲུབ་པ་བརྟེན་པའི་དམ་པའི་སྐྱེས་
 ལུ་རྣམས་ཀྱིས། བཤད་རྒྱུ་བ་ཀྱི་ཤིང་ཏུ་ཚེན་པོ་བཙོ་བརྒྱད་རྗེས་འབྲང་དང་བཙས་
 པའི་ཚོས་བརྒྱད་དང་བཀའ་སྒོ་ལ་མཐའ་དག་དང་། དེ་དང་རྗེས་སྐྱེ་འབྲེལ་པའི་བྱམ་
 མོང་གི་རིག་གནས་སུམ་རྟགས་སྟོན་པའ། མཛོན་བརྗོད་སྤྱོད་སྤྱོད་། ལྷ་རྩིས་འབྲུང་
 རྩིས་། ལྷ་ཚོད་བརྗོད་གསོ་སོགས་མདོ་སྐབས་རིག་གནས་དང་བཙས་པའི་གཞུང་
 ལུགས་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཚེ་བ་ཚང་ལ་མ་ཞོར་བ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུབ་པ་ཞིག་འཆད་ཉན་
 འགྲུར་གསུམ་དང་། བཤད་རྒྱུ་བ་ལས་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཐོག་མར་སྒོལ་གཏོད།
 བར་དུ་གཏན་ལ་མཁུ། རིམ་བཞིན་དར་རྒྱས་བཏང་བ་སོགས་འཛོན་སྐྱོང་སྤྱོད་པར་
 མཛད་པའི་བཀའ་རྙིང་བདག་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས། དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་དུ་
 བཞུགས་སོ་ཙམ་གྱི་སྤྱོད་པའ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་སྦྲུངས་ན་རི་རབ་སྐྱབ་པའི་
 གཏོས་དང་མཉམ་ཞིང་། ཚོས་ཚན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་རི་སྟེང་ཡོད་པ་གྲངས་སུ་བགྲངས་
 བ་ནམ་མཁའི་གཟའ་སྐར་ཚོགས་ཀྱང་སྦྱངས་པར་བྱེད་པ་ཞིག་མཚིས་པ་ཙམ་དུ་མ་
 ཟད། རྒྱ་བལ་ཏོར་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་གྲུ་ཀུན་ཏུ་འདེད་དར་བྱུབ་ཚེ།

ད་ལྟའི་ཆར་བོད་རིག་པའམ་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཅེས་སུ་གྲགས་པ་འདི་ཉིད་
 འཛམ་གླིང་ཤར་ལུབ་ཀྱི་ཡུལ་གྲུ་དག་ཏུ་འདེད་མཆོད་དེ། དཔེར་ན། ཨོ་ག་སི་ཙོར་རྟེ་
 དང་། ཏར་མེད་ལྷ་སུ་ཡོ་རོབ་དང་། ཨ་རི་སོགས་སུ་གྲགས་ཚེན་གྱི་སྒོལ་གྱ་ཚེན་མོ་

རྣམས་སྲུ་བོད་ཡིག་གི་དཔེ་མཛོད་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་སློབ་གཉེར་བྱེད་སའི་སྡེ་ཆོན་དང་སློབ་མ་ཡང་མི་ཉུང་བ་ཡོད།

དེ་ནི་གོང་དུ་སྐྱེས་པའི་བཤད་སྐྱབ་ཤིང་ཏུ་ཆེན་པོ་བཙུང་བྱེད་ཅེས་པ་དེ་གང་དང་གང་ཡིན་པའི་དོ་སློབ་མདོ་ཙམ་ལྟ་ན། དེ་ཡང་རི་རྒྱན་དུ། འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐྱེལ་རིན་པོ་ཆའི་ཞལ་ནས། ཆོས་སློབ་སློབ་མི་བུ་རོ་སྐྱ་ཙམ་ཞང། །གཞུབས་ཆེན་རིན་བཟང་རྟོག་ལོ་སྐྱེ་པ། །འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐྱེལ་བཤད་སྐྱབ་ཤིང་ཏུ་ཆེན་པོ་བཙུང་། །རྟོག་མ་བཀའ་གདམས་ལམ་འབྲས་བུ་འདྲ་བུ། །ཤངས་པ་ཞི་བྱེད་སློབ་དུག་བསྟེན་སྐྱབ་པོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཤེས་བྱའི་གཞུང་ལྷན་སྐྱེ་ཆོགས་ཀྱི་འགྲུང་བྱེད་དང་འཆད་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བས་བཤད་སྐྱབ་ཤིང་ཏུ་ཆེན་པོ་བཙུང་བའི་ཀ་ཆེན་བཙུང་། །སྐྱབ་པ་ཉམས་སྲུ་ལོན་ཚུལ་ལ་བརྒྱུད་པའི་བྱེད་པར་དང་མཉམ་པ་གི་དབྱེ་བས་སྐྱབ་བརྒྱུད་འདྲེན་པའི་ཤིང་ཏུ་བརྒྱུད་དེ། བཤད་སྐྱབ་ཤིང་ཏུ་ཆེན་པོ་བཙུང་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ཞིག་བདག་ཅག་གི་ཡལ་མེས་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་གཅེས་པའི་ལུས་སློབ་ལོངས་སློབ་ཐམས་ཅད་ཡངས་པ་མེད་པར་བཏང་སྟེ། ལྷི་རབས་རང་རེད་བརྒྱུད་འདྲིན་རྣམས་ལ་འཕྲམ་ལུན་ལན་བདེདི་དཔལ་ལ་དམིགས་ནས་བཞག་པའི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིད་བཞིན་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་མཛིས།

དེ་དག་ལས་མང་ཆེ་བ་རིག་གསར་ལོ་བཙུད་གོང་ཆག་ཆེན་པོ་སོགས་དུས་ཀྱི་རྒྱུད་པའི་དབང་གིས་སེམས་མེད་འབྱུང་བཞིན་འདྲིག་པ་དང་། སེམས་ལྡན་མི་དང་མི་མིན་གྱི་གནོད་པས་ཉམས་ཉེས་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་ནི་རྒྱ་བོད་ཡོངས་གྲགས་ལྟར་ལགས།

རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་མཇུག་སྒྲིལ་བ་དང་ཚབས་ཅིག་ཏུ་གི་ཡང་
 དག་པའི་རྗེད་རྩམ་གྱི་ཉི་འོད་སྲུང་ཡང་འཛོལ་ཉེ། ཏང་དང་རྒྱལ་ཁབ་གིས་འགོ་
 བྱིད་དང་ཅུ་འཇུགས་གནང་ནས། དཔེ་རྙིང་འཁོར་བསྐྱུ་དང་། ལེགས་སྒྲིག་དཔེ་
 རྒྱུ། རྒྱུར་སྐྱེལ་སོགས་གྱི་སྒྲོ་བས་རང་རིགས་གྱི་རིག་གནས་ཉམས་པ་སོར་རྒྱན་
 དང་། མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་གྱི་བྱ་བར་སོ་སོའི་འགོས་བསྐྱུན་གྱི་རྒྱ་ལྡན་པའི་
 རྒྱལ་བ་བཟང་པོའི་དཔལ་ལ་ཡོངས་སུ་སྲུང་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱབས་འདེམ། རང་རེའི་
 ཡལ་མེས་རྣམས་གིས་བཞག་པའི་ས་ཁོར་མང་པོ་ཞིག་དུང་ཡང་རེད་ཅུག་གི་
 དམོན་བམས་གྱི་བགོ་རྒྱལ་དུ་རྣམ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་གཅེས་སྐྱུས་ཚེན་པོས་སྲུང་
 རྒྱུབ་དང་དར་སྐྱེལ་བྱེད་རྒྱ་ལོ་མེས་རྒྱལ་གིས་གནང་བའི་ལས་འགན་ཡིན་པར་མ་
 ཟད། འུ་ཅག་པོད་གྱི་རིག་གནས་སྒྲོབ་གསོའི་བྱ་བར་ལེགས་སྐྱེས་འཇུག་མཐའ་གྱི་
 གན་དར་འགྲིང་གསུམ་གྱི་ཤེས་ཡོན་ཅན་ལ་མཚོན་ན། རང་རེའི་ཕྱག་པར་བབ་
 པའི་གཞན་དྲིང་མི་འཛོག་པའི་གཟི་འོད་སྲུང་འབར་བའི་འོས་འགན་མཚོག་དུ་སྲུང་
 བ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པར་སེམས།

དེར་བརྟེན། རྩོགས་དང་རིས་སུ་མ་ཚད་པའི་སྐྱེས་ལུ་དམ་བ་རྣམས་གིས་
 ལྷགས་ཚོལ་གནང་བའི་གསུང་རབ། དགན་སྐྱབ་གིང་རྟ་བཙོ་བརྟུང་ལས་སྲུབ་པའི་
 མདོ་རྩོགས་གྱི་གཞུང་བཤད་དང་། ཚོས་འཕྲུང་དང་གདན་རབས། རྣམ་ཐར་དང་
 གསལ་ཡིག་བརྗེད་དང་སྟོན་བཤ། །ཚིས་དང་གསོ་རིག་སོགས་དཔེ་དཀོན་འཁོར་
 བ་རྣམས་བསྐྱུས། ཚད་པ་རྣམས་བསལ། ཉམས་པ་རྣམས་གསོས། འཇུགས་པ་
 རྣམས་བསྒྲིགས་ཉེ་དཔེ་ཚོགས་འགའ་རིམ་པ་བསྐྱུར་ཚགས་སུ་པར་དུ་བསྐྱུན་པ་དང་
 བསྐྱུན་ཚིས་ལས།

ད་ལན་འདིར་རྫོགས་རྗེ་བཅུན་ཏུ་རྒྱ་བའི་གསུང་འབྲུམ་དཔེ་བསྐྱར་མ་
འདི་རྒྱ་ཚེའི་གཟིགས་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེན་ལམ་དུ་སྦུལ་བ་ཡིན།

འབྲུང་ཆར་རྫོའི་དཔེ་ཚོགས་དཔར་སྐྱེན་ལུ་རྒྱུའི་རྫོང་ལ་ལྷག་བསམ་ལྷན་
ཞིང་མཁའ་སྐྱེན་ལངས་པའི་མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་འཆར་གྱི་བཀའ་
སློབ་སློལ་གནང་དང་། དཔེ་དགོན་གྱི་མ་ཕྱི་གཡམ་གནང་གི་སྐྱབས་འཇུག་ཡོང་བ་
མཁའ་མཁའ་མཁའ་། །

ཞོར་འཕྲོས་གསལ་འདེབས་ལུ་བ། ལྷག་པར་དུ་ད་ལྟ་ལུས་ཀྱི་ལང་ཚོ་རྒྱས་
ཤིང་། མེམས་ཀྱི་སློ་གོས་བཀའ་པའི་གཞོན་སྐྱེས་རྣམས་ལ་མཚོན་ན། སྤྱིང་པོས་
དབེན་པའི་ཁ་ཕོ་འདོན་པ་ལས། ཟོལ་མེད་ཀྱི་ལྷག་བསམ་དཀར་པོ་སྤྱིང་ལ་
འཆར་། དོན་ལྷན་གྱི་རྣམ་དཀར་བྱ་བ་དང་དུ་ཡིན། ལྟ་མེད་ཀྱི་ཚོས་དང་རིག་
གཞུང་སློབ་གཉེར་བྱེད། འཕོས་བསྐྱེན་གྱི་སྤྱི་ལུ་ལས་ཀ་རྒྱུང་ཟད་རེ་རྒྱབ་བུས་ན།
མེས་རྒྱལ་ལ་ཞབས་དོག་འབྲུབ། རང་རིགས་ལ་ལེགས་སྐྱེས་འབྲུལ། རང་ཉིད་ཀྱི་
ལ་རྒྱ་མངོན་ཐུབ་པ་ཞིག་ཀྱང་འོང་བ་ནི་མཐོང་ཚོས་མངོན་གྱུར་ལགས་པས། དེ་
བཞིན་དགོངས་དབྱིངས་སུ་རྒྱབ་པར་ལུའོ། །

ཕྱོད་འགྲོག་རྒྱན་འབྲུམས་པོ་ཐུབ་བསྐྱར་ཉི་མས།
སྤྱི་ལོ་༢༠༠༧པའི་རྗེ་ཚོས་ལ་གུས་སུའོ།

བསྐྱེད་ཀྱི་གསལ་བཤད།

དེ་ལས་ང་ཚོའི་ཚོ་ནང་རྗེ་བཙུན་ཏུ་ར་བླ་ཐའི་གསུང་འབུམ་སྤྱི་གསལ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱིག་པ་དེ་ལས་སྐྱེད་ལུས་པ་འདི་ནི། གཟུགས་དཀར་མཚོག་སྐྱེད་ལུས་བསྐྱེད་ཉི་མའི་བཀའ་སློབ་དང་བདག་སྐྱེད་འོག་སྐྱེད་པ་ཞིག་ཡིན།

དེ་ཡང་སྐྱེད་ཁོང་ལ་གསུང་འབུམ་པོད་བཞི་བཙུ་ཅམ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་སྤྱི་སྐྱེད་སྐྱེད་པའི་རྣམ་ཐར་འགའ་ལས་གསལ་ཡང་། དངོས་སུ་པོད་བཞི་བཙུ་ཅའི་དཀར་མཁུ་ཁ་གསལ་ཞིག་ད་སྐྱེད་ང་ཚོའི་མཇལ་རྒྱུ་མ་གྱུར། དེ་ལས་དངོས་སུ་མཇལ་རྒྱུ་གྱུར་བའི་པོད་བཙུ་ཅའི་དེང་སང་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཉུག་བརྟན་པར་མ་ཞེས་འཕྲོད་པ་འདི་ནི། པོད་རབ་གྱུར་བཙུ་ཅའི་མེ་འབྲུག་(སྐྱེ་ལོ་1616) ལ། མངའ་པོ་ལྷན་གྱི་གྲུང་ཐང་གི་རྒྱལ་རབས་ཉི་ཤུ་ཅུ་གསུམ་པའམ། ཡང་ལྷགས་གཅིག་ལ་དམར་པོ་སྤེ་བསྐྱེད་སྐྱེད་ཉི་ཤུ་ཅུ་བཞི་པ་བསྐྱེད་ཅམས་དབང་སྐྱེད་སྤེས་ཡོན་བདག་གྲུས། ཏུ་ར་བླ་ཐའི་དངོས་སྐྱེད་གཉའ་ཡི་བརྗེ་དཀོན་མཚོག་ཡིགས་པས། ཐོག་མའི་མཚོམས་སྐྱེད་དང་པར་བྱང་འབྲི་བ་སོགས་གྲུས་ཏེ། དུས་འཁོར་སྐྱེད་སྤེས་ཐེང་དང་སྐྱེད་གཉིས་ཤུ་ར་སོགས་ཚོས་ཚོན་བཙུ་ཅའི་གིང་པར་དུ་བཀོས་པ། ཉུག་བརྟན་དམ་ཚོས་གྲིང་དུ་སྐྱེད་དངས་ཏེ་བཞུགས་སུ་གསོལ། དེའི་སྤྱིང་དུ་ཉུག་བརྟན་རང་ནས་བཀོས་པ་བཅས་པོད་

བཙོ་ལུ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་བྱ་དཔེ་བར་མ་ཚར་གཅིག་ །རྒྱལ་དབང་ལུ་པ་
ཚེན་པོས་འབྲས་སྐྱེས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་གདན་དྲངས་བ། ཚུམ་དུས་འགྱུར་
རྒྱབས་སུ་བེ་ཙིང་མི་རིགས་མོ་བྱང་དུ་བཞུགས་ཀྱང་། དེང་སང་བོད་སྤྱི་བས་
དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་སྐྱེན་དྲངས་ཏེ་བཞུགས་པ་དེ་ཡིན།

ཡང་གངས་ཅན་མཁས་གྲུབ་རིམ་ཕྱོལ་གྱི་མིང་མཛོད་ལས། ཁོང་ལ་
གསུང་རྩོམ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཡོད་པར་གྲགས་ཀྱང་རྒྱལ་དབང་ལུ་པ་ཚེན་པོས།
གསུང་འབུམ་གྱི་བར་རྣམས་བཀའ་རྒྱ་བཏབ་སྟེ་བར་མི་ཚོགས་པ་མཛོད་བས་
ད་ལྟ་ཁོང་གི་གསུང་རྩོམ་རྣམས་ཁ་ཚང་བ་ཏུ་ཅང་དཀའ། རྒྱལ་དབང་ལུ་པ་
ཞིང་དུ་གཤེགས་རྗེས། ལྷོ་གྲོས་བརྟན་བས་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་ལ་དཀར་
ཆག་བསྟུས་པ་ཞིག་མཛོད་འདུག། དེའི་རྗེས་ཞ་ལུ་རི་ལུག་སྐྱལ་སྐྱས་མཛོད་
པའི་དུ་ར་ལུ་ཐའི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག་དྲངས་གསལ་མེ་ལོང་ཞེས་པའི་
ནང་དུ། བོད་ཀ་ནས་ཅ་བར་བཅུ་བདུན་ལ་ཚོས་ཚན་ཉིས་བརྒྱ་དོན་གཉིས་
དང་། ལྡོག་གངས་བདུན་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་བཞུགས།

ད་ལྟ་བེ་ཙིང་མི་རིགས་མོ་བྱང་དུ་བོད་བཅུ་བདུན་ལ་ཚོས་ཚན་ཉིས་
བརྒྱ་དོན་བརྒྱད་དང་། ལྡོག་གངས་བདུན་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ཅ་བརྒྱད་
བཞུགས་ཞེས་གསལ་ཡང་ང་ཚོའི་གོང་གི་དཀར་ཆག་གཉིས་པོ་ད་སྟོན་མཛལ་
རྒྱུ་མ་རྟེན། དེ་ཡང་ཞ་ལུ་རི་ལུག་སྐྱལ་སྐྱས་དཀར་ཆག་དྲངས་གསལ་མེ་ལོང་
ཞེས་པ་ལྡན་པ་རྩོམ་གནང་སྟེ། ལྟར་ཏུ་གསུམ་གྱི་གིང་བར་དུས་ཟིང་དབང་

དེ་ནས་རྟལ་བརྟན་གྱི་པར་པོད་ཉི་ཤུ་ལ་བསྐྱར་གཞི་དང་། འཛམ་ཐང་གི་
 པར་མས་སྐྱར་བྱེད་བྱས་ཏེ་དཔེ་བསྐྱར་ཐེང་གཉིས་པ་ལྷན་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་
 པར་མ་སྐྱ་སྐྱི་གཉིས་དང་བྲིས་མ་གཅིག་བཅས་དཔེ་གསུམ་པོ་ཅུ་པའི་ཆ་
 བས་གཅིག་མཚུངས་སུ་བཞུགས་པ་ལས་ཁྱད་པར་ཚེན་པོ་མི་འདུག །ཚོ་གའི་
 རྫོང་ལ་མི་འདུ་བ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་ནི་མཚན་དུ་གྲུས་སུ་ཤོར་བ་ཡིན་འདུག་པ་
 བཟས་ཀྱང་། ལུག་རྟགས་ནང་དུ་བརྟུག་ཏེ་གསལ་པོ་བྱས་ཡོད། རྟལ་བརྟན་
 པར་རྫིང་དང་འབྲས་སྐྱངས་བྲིས་མ་གཉིས་སུ་དཔེ་མ་བཞུགས་པ། འཛམ་ཐང་
 པར་མའི་ནང་བཞུགས་གསུང་ཐོར་བུའི་རྫོང་མ་རྟགས་ཅན་དང་། ཞ་རྟགས་
 ཅན་གཉིས་དང་། ཟ་རྟགས་ཅན་དཔེ་མ་ཐེག་མཚོག་གི་ཟིན་བྲིས་རབ་བྱེད་
 དུག་པ་ཡན་ཚད། ཏུ་ར་བུ་པའི་ཞལ་གསུང་རྫོབ་མ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོས་ཟིན་
 བྲིས་སུ་བཤོད་པ་དང་། རབ་བྱེད་བརྟན་པ་བརྒྱད་པ་གཉིས་ཇ་འགོའི་དགེ་
 བཤེས་མཚོག་གུ་བ་རྒྱ་མཚོས་གསར་དུ་བསྟན་པ། འ་རྟགས་ཅན་ཉང་ལུ་གྱི་
 ལོ་རྒྱུས་དུ་ར་བུ་ཐས་ཞབས་བཏགས་མཛད་པར་གྲགས་པ་བཅས་ཚོས་
 ཚན། ༡༩༧༧ འཛམ་ཐང་གི་པར་མའི་དཔེ་གཅིག་ཤུ་ལས། རྟལ་བརྟན་པར་
 རྫིང་དང་འབྲས་སྐྱངས་བྲིས་མ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱར་གཞི་མ་རྫིང་། རྟལ་བརྟན་པར་
 རྫིང་གཅིག་ཤུ་ལས་གཞན་གཉིས་ལ་མེད་པ་ཚོས་ཚན། ཡང་རྟལ་བརྟན་དང་
 འཛམ་ཐང་པར་མ་གཉིས་ཚར་མེད་པ། འབྲས་སྐྱངས་གནས་བརྟུ་ལྟ་ཁང་དུ་
 བཞུགས་པའི་གྲལ་ནས་ཚོས་ཚན་བཅོ་བརྒྱད་ལ་ལྷེད། ༡༩༧༩ ལོ་ནས་རྫིང་ལུང་

བོད་སྐད་གནང་བ་དག་ཀྱང་རང་སོར་བཞག་ཡོད།

ད་ལམ་བཀའ་འབྲུམ་འདི་ཕྱིས་འཁོར་ནང་དུ་སྐྱབས་པའི་འགོ་སོང་ཙུ་
འདྲ་ཚོགས་པ་ནས་ལྷན་གྱིང་། བར་སྐྱབ་ཚར་ལུ་བརྒྱའི་འགོ་སོང་བོད་རིག་པ་
དཔེ་སྐྱབ་ཁང་ནས་བགྲིས། ཚར་བརྒྱད་བརྒྱའི་འགོ་སོང་ཕྱིན་གྱིན་སོགས་ཀྱི་
རྒྱའི་སྐྱབ་བདག་རྣམས་ཀྱིས་གནང་ཞིང་། ཚར་ཉེས་བརྒྱའི་འགོ་སོང་ཙུ་འདྲ་
ཚོགས་པ་ནས་བགྲིས་པ་བཅས་ཀྱི་མཐུན་སྦྲེན་ལས། ད་ལམ་དངོས་སུ་བར་དུ་
བསྐྱབ་ཐུབ་པ་བྱུང་སྟེ་རྒྱ་ཆེའི་གྲོག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབ་ལམ་དུ་སྐྱུ་བ་ཡིན།

ལས་གཞི་འདིར་བོད་སྐད་སྐྱོང་སྐྱོང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་མ་དཔེ་བོད་བཙུ་ལུ་
གལ་ར་གནང་བྱུང་བ་དང་། འཛམ་གང་སྐྱ་མ་སུན་སེལ་མཚོག་ནས་ཀྱང་མ་
དཔེ་བཙུ་ལུ་འགས་དང་། ལོ་རིམ་སྐྱིག་སྐྱུ། ལྷ་དག་བཅས་ལ་རོགས་རམ་གང་
མང་གནང་བ་དང་། ཁམས་སྐྱུ་ལ་བསོད་ནམས་དོན་གྲུབ་མཚོག་ནས་ཉེང་ཡུལ་
ཚོས་འབྱུང་ལྷ་དག་གི་རོགས་རམ་གནང་བ་དང་། སྐྱ་མ་དཔེ་ལུ་སྐྱབ་རྒྱ་མཚོས་
ལྷ་དག་གི་ལས་ཀ་རྒྱའི་སྐྱབས་འགན་ཆེ་བཞིན་གནང་བ་བཅས་ལ་སྐྱབས་རྩེ་
ཆེ་ལྷ་རྒྱ་བཤོ། །

དཔེ་བཙུགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་ནས་
ཀམ་བཤོ་ལེགས་ཀྱིས།

རྗེ་བཙུན་ཏུ་ར་ལུ་ཐའི་རྣམ་ཐར་མདོར་བསྟུན།

1575-1635

ཁོང་ནི་སྣོད་དཔོན་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་ལྷུང་གནས་དང་། བརྗེ་ཏུ་གླ་ཡ་རྩ་ར།
གཉེས་ལོ་ལྷོ་བ། ཁ་རག་སྣོད་ཆུང་སོགས་སྐྱེས་ཆེན་མང་པོས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
གིང་། བོད་སྣོད་བརྟན་མ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་ཁ་རག་ལྷུང་བཙུན་གྱི་གནས་རོ་
མོ་ཁ་རག་ཅེས་པའི་འདབས། རྗེ་བཙུན་པོ་ལོ་ཉེ་ཉེ་ཉེ་འགྲམ་དུ་རྩ་ལོ་ལྷོ་བ་
ཆེན་པོའི་བརྒྱད་པ་བར་མ་ཚད་པར་བྱོན་པ་ལ། བར་ལུབ་གཉིས་སུ་གྲེས་པ་ལས་
བར་བ་ཀུན་དགའ་སེང་གའི་གདུང་བརྒྱད། ལྷགས་འཆང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་
སྐུ་རྣམ་རྒྱལ་ལུག་ཚོགས་དགུང་ལོ་བཞི་བཅུ་ཞེ་དགུ་པ་རྗེ་འདིའི་ཡབ་དང་།
ལུམ་རོ་རྗེ་བུ་དགའ་དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སུ་བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་
པའི་གིང་ཡག་(སྤྱི་ལོ་1575) ལ། རོ་མཚར་བའི་ལྷས་དང་བཅས་སྐྱེ་འབྱུངས་ཏེ་
མེས་པོས་བསྐྱེད་མེད་རྗེ་ཞེས་མཚན་གསོལ།

སྐྱེ་བལྟམས་ཏེ་སྤྱི་བ་བརྒྱད་སོང་རྗེས་བཞེངས་ནས་གོམ་པ་སྣོ་ཐུབ་པ་
དང་། དགུང་ལོ་གཅིག་ཅུ་ནས་གསུང་བྱོན་ཏེ་ད་སྤྱི་མ་ཀུན་དགའ་གོལ་མཚོག་
ཡིན་ཞེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དང་། གཞན་ཡང་སྐྱེ་གོང་མའི་རྗེན་གསུམ་དང་
སྤྱིན་བདག ། ཉེ་གནས་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གསལ་བར་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས།
རོ་ནང་སྤྱི་མ་ཀུན་དགའ་གོལ་མཚོག་གི་ཡང་སྤྱི་དུས་མེད་དུ་གེས་ཏེ། དགུང་
ལོ་བཞི་པར་རོ་ནང་མཁན་ཆེན་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོ་དང་། ཞབས་དུང་བཀྲ་གིས་